

„Átsüt rajtad a holnap”

Beszélgetés a Gyergyószentmiklóson élő Burján-Gál Emil szobrászművésszel, költővel, szakíróval

SZÉKELY FERENC: *Gyergyószentmiklóson születél 1947. január 2-án, amikor Erdély még fortyogott: bizonytalanság, szegénység, nemzeti frusztráció, és érezni lehetett, hogy Székelyföldön szomorúan süt a nap... Mesélj a gyermek- és középiskolás éveidről.*

BURJÁN-GÁL EMIL: Plebejus ükapám házában születtem, aki a napóleoni háborúk és a kiegyezés között élt hatvan évet. Fia egyéves volt, amikor a budai alagutat kezdték építeni, ő már nyolcvannégy esztendő megélt, de lánya, apai nagyanyám, Kálmán Imre kortársa, 102 évig lehetett köztünk. Férje – Burján Tamás nagyapám – Ady Endrével járhatott volna óvodába. Óvodás koromból arra emlékszem, hogy szüleim, mikor mezőre mentek, leültettek a kisszékre, előttem volt egy konyhaszék, rajta papír, olló, színes ceruza, azokkal töltöttem néhány órát hazatérésükig. Apám egyik lánytestvérének ma is őrzöm egyik olajfestményét – ennyi volt a vizuális felkészítóm. Vakáció előtt kiállította az óvó néni a kézimunkákat, én pedig csodálkoztam, mi dicsérni való van abban, hogy a kartonra előrajzolt állati figurákat túvel körül tudjuk szurkálni. (Ez a pontokkal való rajzolás felbukkant még főiskolás koromban, amikor ollóhegygel megkarcolt vonalak mentén kartonokat hajtogattunk. Akkor egy falóra fogaskerekével íveket pontoztam, így homorú-domború felületű síkok keletkeztek.) Elemista koromban jött divatba a kollektivizálás, a tanító néni hazaküldött agitálni: ha nem egyénileg művelik a földeket, akkor eltűnnek a parcellák közötti felszántatlan csíkok, velük pedig az ott fészkelő rágcsálók is. Erre apám legyintett, amiből levontam a következtetést: mezsgye van, róla pedig eltérő tartalmú állításokat lehet megfogalmazni. Az egy valóság igazságára süttött másféleképpen a nap. Az akkor kollektivizált vagyónunkat máig sem sikerült visszaszerezni, az égi fény itt is fátyolos...

– *Elsőbbben ki vette észre, hogy a te kezvedben másként áll az ecset, de még a toll is?*

– Hatodikos lehettem, amikor az gyergyóalfalvi születésű Ambrus Imre tanárt Gyergyószentmiklósról neveztek ki. Rajzkört szervezett, tanítgatott és felvételizni küldött. Hetedikben már marosvásárhelyi diák voltam. Nagy Páltól kaptunk olyan feladatot, hogy írjunk a megyei tárlatról. Bordi András *Erdőmunkás* című életnagyságú akvarellje tetszett meg nekem. Akkor szembesültem azzal, hogy külön lehet fogalmazni a kompozíció festőiségéről és az ábrázolt portré modelljének személyiségéről. Erre mondják, hogy együtt jár a mit és a hogyan, azaz: a jelenségi és a lényegi összefüggések, az ábrázolás meg a festői értelem. Nagy Pál irodalmi kört vezetett, amikor tanáraink, Bordi Géza és Péterfy

László felszólalásra jelentkeztek, visszafojtott lélegzettel hallgattuk őket. Középiszkolás koromban kezdtem verseket fordítgatni némi formaérzék-fejlesztés céljából. A szobrászatot a „mezsgye-tanulás” miatt választottam, mert az kézzel foghatóbb, tapinthatóbb, objektívebb kapcsolatot tett lehetővé az ábrázolásra kerülő modell és a portréja között, mint a festészet.

– *Marosvásárhely után következett Kolozsvár, a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola. Meséj az ottani évekről!*

– Érettségi körül kezdtek megjelenni Bretter György cikkei az *Utunkban*; jó volt az óráira járni. Elsőéves koromban Földes László egy szemeszterben alkotáslélektant adott elő, közben be-bejártam a harmadévesek esztétikaóráira is, hogy majd, amikor minket tanít, tudjak kérdezni. Sajnos, ’73 januárban kikísértük a Házsongárdi temetőbe. A ’80-as években, kölcsönkaptam a korábban végzettektől a jegyzeteket, össze is állítottam egy kéziratra való szöveget; korábban Földes és Tóth Sándor is kiadták tanáruk, Gaál Gábor filozófiai előadásait. Salvanu Virgil ábrázoló mértant adott elő (ami vizuális logika), ezt a tudást kamatoztattam a műszaki rajzórákon Ditróban és Gyergyószentmiklóson. (Egy ditrói, de Gyergyószentmiklóson érettségizett diákom Budapesten bejutott az építészeti szakra.) Szobrásztanárom négy éven át Korondi Jenő volt, közben fél évig Kós Andrásról tanultunk kompozíciót. Borghida Istvánhoz jártunk művészet-történet-órákra. Amikor Budapesten beszabadultam a Szépművészeti Múzeum állandó kiállítására, s a termék közepéből szétnéztem, melyik falon vannak a vonzó s melyiken az érdektelen festmények, akkor láttam, hogy az előbbi csoportban levő munkák alkotóiról tanultunk, a többi akadémizmus volt. A gyakorlat visszaigazolta Borghida alapos tájékozottságát.

– *Első munkahelyed?*

– Két évig voltam tanár Ditróban, az elemiben és a középiszkolában.

– *És közben elkezdted dolgozni...*

– Diplomavédéskor megkérdezték: mit fogok később csinálni? Azt válaszoltam: valami olyasmit, mint Vasarely, csak térben. Megszidtak, hogy figurális diplomamunkámmal félrevezetem a bizottságot. Mintha ugyanaz kellene legyen az, amit tanítottak, azzal, amit alkotni fogok. Sikerült kitalálni a gömb-szimmetrikus mozaikkompozíciót, ezekből állítottam ki Kántor Józseffel Csík-szeredában, de az elvtársak nem kértek a tirannus születésnapjára összegyűjtött ajándékok közé ilyenfajta munkáimból.

– *Életrajzodat tanulmányozva láttam: 1987-ben munkanélkülivé váltál, de vártál valamire, ami ’89 végén el is jött...*

– Megjelent a szekuritáté fehér könyve, s a 333. oldalon szerepelek, mint aki műszaki rajz órákon sovíniszta eszméssel fertőzöm a diákokat. A megyei tanfelügyelőségen nem iktatták a kérvényemet, hogy engedjenek el a tanügyből. Feleségemtől (Gál Éva Emese költő – szerk. megj.) ugyanakkor dicshimnusz próbáltak kicsikarni; decemberben láthatatlanokká és telefontalanokká kellett válnunk, hogy lekéssük a januári születésnapra megjelentetett Omagiu kötetek szerkesztési szakaszát. Na, most lenne, amivel megszégyenítsenek!...

– Ekkor már valóban közeledett a kommunizmus vége, de még mindig ki akartak „rakni” valakit a főtérrre. Kit?

– A párttitkárok ízlésétől és megfelelni készségétől függött. Az *Omagiu* (Hódolat) című kötet viszont divattá vált, be volt „sorolva”, nem maradhatott el.

– Mindig igent mondtál a megrendelőknek?

– Nem panaszkodom, nem tolakodtak. Viszont meghívtak ’76–’78 között a KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség – szerk. megj.) által szervezett parajdi alkotótáborba. Zömében vásárhelyi művészetisekkel jöttünk össze. Három nagyméretű domborművet faragtam a sóbánya falaira.

– Egyéni kiállításaid legtermékenyebb évei 1982-ben zárultak. Mivel „sértetted meg” őket, hogy azután már kevesebb munkát kértek?

– Van egy felszólító levelem a megyei kiállítás szervezőjétől, hogy gyorsan hozzam haza fémszobraimat, ilyen mondattal: „mivel alkotmányukat kiálló, hegyes vasak képezik, elhelyezésük szükségszerű megoldása következtében még balesetveszélyesek is”. A megyei lapban megemlítették, hogy kompozícióim „érdekes kísérletek”... Akkoriban írtam az esztétikámat, amit ’87-ben elküldtem a Kritériumnak. Két hétig vitte a posta. A ’89-es kiadói tervben szerepelt, de papírhányra hivatkozva nem került nyomdába. És összeollóztam a Földes-előadásokat.

– Mi a lényege a Földes-előadásoknak?

– Földes László három fejezetre osztotta a tudnivalókat. „A művészetek együtt rengeteg közös kérdést vetnek fel. Az esztétikát három nagy problémakörre osztjuk. 1. Az esztétikum, a művészet és a társadalom viszonya; 2. A műalkotás elemzése; 3. A művészet mint fejlődéstörténeti jelenség.” Némileg sajátos, azaz művészetspecifikus nézőpontot érvényesített, mert amíg a művészettörténet a hasonlókban mutatja ki a változásokat, az esztétika a teljesen különbözőkben keresi az azonosságot. „A különböző művészeti ágak közötti rokonság éppen a művészet sajátos voltában áll, ezen lényegi tulajdonságon belül azonban nagyon különbözőek. A művészetek közti különbségek esztétikai elmélete fontos dolog. Mindabban rokonok, amit specifikumként tárgyaltunk. Minden művészeti ág közös tulajdonsága: tárgyában emberközpontú totalitás; eszméjében a különösség fokán van; kifejezési formája a művészi kép.” Így kezdődik a második problémakör.

– Beszéljünk a szobrokról is. Hol található köztéri szobraid, és kit ábrázolnak?

– Sorolom: Gyergyószentmiklós főterén látható a három és fél méter magas Szent Miklós szobor, a gyilkostói Oltárkőn áll egy hétméteres kereszt, a város határában, a Gac oldal alá egy tízméteres, gerendából összeácsolt kereszt került a székesfehérvári honvédek tömegsírja mellett. Az örmény származású dr. Fejér Dávid portréja a régi kórház előtt látható. Gyergyóremete központjába, a helység szülöttének, Cseres Tibor írónak a domborműve került, a község katolikus templomában a Herczeg Ferenc által festett mennyezet-freskót újjítottam fel. Volt egy térplasztikám a város központjában levő szökőkútban, amit kidobtak, később a Szent Miklós-szobromra mondták ki három alkalommal a száműzetést – elköltöztetést főtérrendezés ürügyén –, majd minden ellenkezésem ellenére

szürkére mázolták. És ami hiányzik: 2006. augusztus 23-án benyújtottam egy kérvényt az RMDSZ-hez és az önkormányzathoz, adjanak helyet egy '56-os emlékműnek. Erre mai napig sem kaptam választ. S hadd mondjam el, néhány éve tanácsi határozat nélkül vágták ki tőből egy öt méteres csőgömb kompozíciót a Virág negyedben. (Egy Szentpéterváron atomfizikát végzett kollégám számította ki, hogy milyen szögben kell összehegeszteni az egyenes csöveket, hogy szabályos gömböt alkossanak; ez lehet a Vasarely műveire utaló térkompozíció. Világpremier a maga kategóriájában.) Esetemben az önmeghatározás: „ez a democsokrácia lebuktatandók mázlija” teljes színpompájában nyilvánul meg.

– *Ne feledjük el, hogy te a Figura Stúdió helyi színház díszlettervezője is voltál; mikortól datálódik kapcsolatod a színtársulattal?*

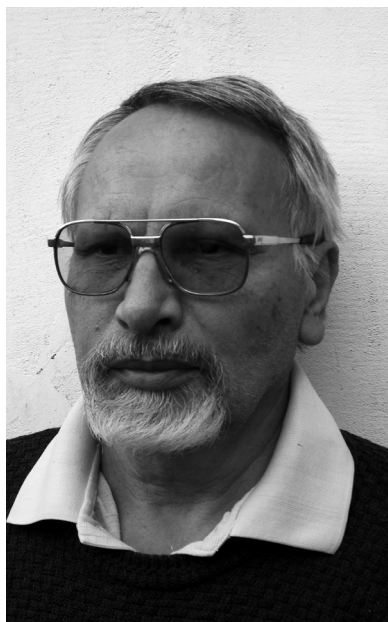
– Egyoldalú vonzalom volt, amit elszabotáltak. Aztán 2002 januárjában lapátra tettem; munkanélkülként a Tanulók Házához nyújtottam be kérvényt, hogy tanárkodjam. Ideiglenes kinevezésemet érvénytelenítették, akkor kezdődött szobraim kálváriája is. Máig tart megörökölt földjeim visszaadásának huzavonája, amit azal tetéznek, hogy a jó helyen levő és általam visszaigényelt területeket másoknak mérik ki, a beerdősödött területeket pedig tarvágással intézték el. Feleségem grafikus, kilencötetes költő, 2004-ig a *Romániai Magyar Szó* tudósítója volt, három interjú miatt egy „fenyveskező” patrícius 2001. januárban beperelte becsületsértés címén. Pert nyert, mégis kipenderítették az újságtól, a Vaskertes iskolában oktatott, s megbuktatták óraadásból, hogy ne lehessen kinevezett pedagógus. Ennyi megpróbáltatást a szekuritáté sem talált ki ellenünk! Ha visszakaptam volna az eladható területeket, több szobrom lenne. „Csutakerdóm fekete, / ködruhás kísértete / leng »sohamár« szobraim / seholtalapzatain.” És kéziratunk sem halmozódnának...

– *Valahol olvastam, hogy a szobrász, amikor egy nagy történelmi személyiség szobrát készíti, az arcmását formázza meg, mert a „kép” a domináns elem, a többit csak hozzáadja saját énjéből. Te hogy vagy ezzel?*

– Itt is muszáj érvényesülnön a két fő szempont: a mit és a hogyan. Az ábrázolt személyiség egyedisége és a szobrászat általános műfaji követelményei kell ötvöződjének. Saját szubjektivitásommal ezt szolgálom. Így válik a látvány művészi képpé.

– *Térjünk át irodalmi munkásságodra. Szinte annyira vagy elismert képzőművész, mint elismert költő és filozófus. Mikor írtad első versed, tanulmányod?*

– Középsiskolás koromban fordítottam egy kötetnyi verset; egyik kéziratpéldányom a bukaresti földrengés idején (1977) tűnt el, a másikat, egy sokak

számára nem szimpatikus szerkesztő „veszítette el”. Viszont az elismertségemmel van egy kis bibi. Amikor kiderült, hogy a főtéri szobromat el akarják költöztetni, még a helyi plébános sem nyilatkozott. Amikor Hargita Megye Tanácsa támogatta az esztétikakönyvem megjelentetését, két megyeközpont egy-egy nyomdája utasította el a kivitelezést. Ez akkor volt, amikor kiderült, hogy én vagyok a szerző. Csak a Magyar Elektronikus Könyvtár „fogadott be” néhány kéziratot. Köztük van a Váci Mihály költészetét elemző tanulmányom is. (Talán nem áll messze Szilágyi Domokos Arany János-, és Lászlóffy Aladár Szabó Lőrinc-monográfiájától.) Szegeden jelent meg a költő születésének 90. évében; egykori diákomnak, dr. Pál Elemérnek és kiadójának maradok érte hálás. És Beke Sándornak, aki az *Erdélyi Tollban* közölt részleteket Fülep Lajos munkásságát elemző tanulmányom bevezetőjéből. Következik a verstermés, ami interneten is olvasható.

– *Akkor összegezzünk: nálad párhuzamosan halad(t) a képzőművészet-pedagógusi pályafutásod, költői-lírai gondolataid versbe öntése. Hogyan sikerült az egészet egységes harmóniába terelned?*

– Mivel elméleti okoskodásaim központjában az esztétikai valóságok állnak, azok pedig társművészeteken átívelő törvények, nincs úgynevezett törés a különböző területek között. Váci-tanulmányom hozadéka: verseim líraisága körvonalazottabb lett.

– *1990 után szinte minden évben jelent meg egy-egy írásod a Korunkban. Milyen a kapcsolatod a kolozsvári folyóirattal?*

– Korunk-béli jelenlétemet Aniszi Kálmán segítette, később Kereskényi Sándor, a Hétnél pedig a 2015-ben elhunyt Adonyi Nagy Mária figyelt fel rám. Közben összegyűlt egy kötetnyi próza, vers, kiállításokkal foglalkozó cikk.

– *Tudom, hogy feleséged is képzőművész, befutott költő, szerkesztő. Szokatatok egymásnak tanácsot adni, egymás alkotásait véleményezni, építő gondolattal segíteni?*

– Természetesen. Festő-költő lányunkkal, Enikővel sem kivételezünk. Neki 2016 végén jelent meg első kötete, főiskolás éveiben tizenkét Picasso-repró festői értelmét, plasztikai jelentéseit fogalmazta át alanyi lírává. Megemlíthetem egyik művészeti osztálytársamat, a Borszéken élt és költővé vált Kamenitzky Antalt – tavalyelőtt késő ősszel bekövetkezett halála napjáig tartottunk versdiskurzust.

– *Két bejelentett találmányod van, melyek ezek?*

– Másfél. Az első: három öröknaptár; 1985-ben „ártunk és ormányunk” nem nyomtatott a következő évre naptárt, magamnak kellett januárban rögtönözni a tanterv elkészítéséhez egy naptárfélét, aztán ezt kezdtem el tökéletesíteni. Ennek következtében van egy nyolcszáz évre, egy ezerkétszáz évre és egy száznegyvenkétezer évre szóló változat. Egyik barátommal közösen egy műszaki témát találtunk ki. Mostanában fejezem be egy másik találmányomat: olyan napóra lenne, amely követni tudja napra pontosan a Nap állandóan változó delelési pontjait, amelyek évente egy nyolcast rajzolnak ki az égen. Biztosan kiröhögnek ezért is az önkormányzat emberei...

– *Korábban beszéltünk Földes Lászlóról. Milyen emlékeid vannak róla, mennyire aktuálisak az ő gondolatai?*

– Stefano Bottoni történész jelentetett meg egy tanulmányt az '56-os forradalom erdélyi kihatásairól, miután megtalált egy 1958-ban magyarul írt feljelentést Földes László tevékenységéről. A feljelentés nyomán a kommunista párt évekre megvonta tőle a közlés jogát. A *Hét* 2005-ben indított véleményháborút a Földes-ügyről, próbáltam hozzászólni, amiből ezt-azt idézett a szerkesztő, aki korábban elmismásolta a versfordításaimat. Máshol sem akadt lehetőség, hogy nyomdafestéket lásson. Ahogy Földes László nem közölhetett tíz éven át, úgy a róla megfogalmazott véleményem sem jutott nyilvánosságra. Földes László a társművészetekre egyaránt érvényes esztétikai valóságok ismerője volt, a szépirodalomra vonatkozó alapgondolata pedig a Schiller által 1794. augusztus 23-án Goethének küldött leveléből olvasható ki. Ehhez a vonulathoz tartozott az 1885-ben született Fülep Lajos is. Fülepnek mai napig vannak értékelői, Földessel csupán magam foglalkozom.

– *Mikor jött ki a kötet?*

– 2021. szeptemberben jelent meg az FFX nyomdában, Gyergyószentmiklóson. Egy 312 oldalas kötetről van szó, amelynek címe: *Földes László esztétikai előadásai*. Tudnunk kell, hogy Földes 1922-ben született Aradon, Budapesten és Kolozsváron járt iskolába. Egyetemi tanársegéd, lektor, 1956-tól az *Utunk* főszerkesztője, majd 1970-től *A Hét* helyettes főszerkesztője volt. Mint mondtam, jövőre lesz 50 éve, hogy elhunyt. E kötet fülszövegéből idéznék egy Bretter György-mondatot: „Erdélyben csak addig marad meg a magyar kultúra, amíg minőségi alkotásokra törekszünk.”

*Széptant írt-e más is
erdélyi megyékben?
Mégis Mikolánál
távolabb nem értem.*

– *Egy másik tanulmányodban Váci Mihály költészetét elemzed Túlzás a szép címmel. Kérlek, foglald össze a Szegeden megjelent kötet üzenetét.*

– Ebben is az esztétikai valóságokra összpontosítottam, azok jelenségi és lényegi kettősségére, azaz: a mit és hogyan dialektikájára. Könnyű dolgom volt, mert Váci a legköltőibb költőnk, alkotóként ő mondott alapvető, megfellebbezhetetlen igazságokat az alkotó folyamatok törvényszerűségeit leíró művészi általánosításról. Munkássága hagyományteremtő lehetne.

– *Szinte három éve, hogy Enikő lányod, a szintén festő, költő alig 36 évesen itt hagyott...*

– Eltelt ennyi év és még mindig nem tudtam festményeivel illusztrált verses könyvét kinyomtatni. Post mortem dekódolható sorok is vannak benne: „Olyan egyedül vagy, hogy átsüt rajtad a holnap.” Festményeinek férfias kontrasztjai mostani tudással feltépett lelki sebeknek tűnnek. Egy másik könyvecskéje is olvasható a Magyar Elektronikus Könyvtárban. Ha egy hegymászó balesetet

szenved, emléktúrákat szerveznek tiszteletére, lányom Mont Blancja az elektronikus könyvtár...

– *Milyen elismerésben részesültél az elmúlt években, minek vagy tagja?*

– Elsősorban a szekuritátét túlszárnyaló „fenyveskező” patrícius csapat részesített nem kívánt „figyelemben”, amiről mondtam már néhány szót korábban. Tagja vagyok a Magyar Írószövetségnek. Elméleti munkáim fogadtatása hézagos. Nemrég sikerült egy családi honlapot nyitnunk, azon vagyunk látogathatók. Köteteink fel vannak téve a Magyar Elektronikus Könyvtárra. Íme néhány elérhetőség: <https://mek.oszk.hu/19900/19965>; <https://mek.oszk.hu/07100/07124>.

– *Váratlanul ért feleséged, Gál Éva Emese 2022. december 11-én bekövetkezett halála. Készült erre a távozásra?...*

– Teljesen váratlanul – 48 órát vészelt át nyitott gyomorfekély-műtétje után – hunyt el. („Perforált gyomorfekély dönti el, hogy élj – ne élj.”) Lányunk halála után három év, nyolc hónap és hét napnyi gyász vett rajta erőt. („Három év, nyolc hónap, hét nap / gyász után ravatalé vagy, / hangszer-tested néma dallam, / versedet kell visszahalljam, / vagy »magadtól elmenőben«, / mindörökre Enikőtlen.”) Naponta kijárt lányunk sírjához imádkozni. Ott felejteti családunk három évtizedes terrorizálását. („Kultúránkkal inadekvát / fenyveskező gőbé szekták / bölcsesség vas-foga megrág, / szálkát látunk, vagy gerendát.”) Kultúr-kannibalizmus fellegvárává magasodott szülővárosom. („Káinhorda elefánt-csont tornyunk békéjére ráront.”)

– *Mit hagyott a fiókban, ami nem jelent meg, és posztumusz készülsz kiadni?*

– Húsz éve összeállította kilenc kötetéből *Fonák szivárvány* címmel válogatott verseit. Balázs Tibor (1958–2017, erdélyi származású költő, könyvkiadó – szerk. megj.) pályázott ötvenedik, majd hatvanadik éves korában, nem kapott támogatást. Szerette volna Erdélyen kívüli olvasóit megajándékozni. Frissebb verseivel kiegészítve fogom magánkiadásban itthon nyomdába küldeni, Bertha Zoltán értő-értékelő előszavával.

– *Volt Emesének valamilyen álma, amit nagyon szeretett volna megvalósítani, de erre nem került sor?...*

– Meg szeretett volna szabadulni a riportjai miatt ellenünk indított hadjáratától (az *Előre* majd a *Romániai Magyar Szó* gyegyószentmiklósi tudósítója volt – szerk. megj.). Háromtagú családomban valamikor egy művésztábor-féle volt: három képzőművész, három költő, egy zenész és egy-egy esztéta és műfordító, meg muzeológus-riporter teljesítményével. Lányunk egyik általa megzenésített verse így indul: „Vannak, akik néznek téged, és vannak, akik látnak”. Nejem esetében: „perforált gyomorfekély dönti el, hogy élj – ne élj”. Én pedig három és fél év után arra ítéltetem, hogy a felső állkapcsom hat foga az íny és a protézis között elfűrészelte magát, a gyökerek fent maradtak, a rágófelület a protézisben. Belém harapott a háromévnnyi fekete stressz. Közben gyógyírként írtam 2100 búcsúzó „keserverset”. Lányom „békében” 36, nejem 67 évet élt, nagyanyám 103 esztendő, amibe belefért két világháború. Ez a democsokrácia

lebuktatandók mázlija, trianoni utózenés. Dédnagyapám 155 éves házát Tőlük is öröklöm...

– *Ha élne, 2025. március 25-én lenne 70 éves. Mivel készültök e jeles kerek évfordulóra?*

– Magánkiadásban szándékozom megjelentetni festményeinek albumát verseivel illusztrálva. Addig is írogatom búcsú(keser)verseimet: „Külön szerettem verseiteket. / Jaj, sorsotok nem volt mesterszonett. / Jaj, minden festmény árva árva lett. / Élő békét vágyó kísértetek: / velük idáig elkísértetek.” „Hajnalom kelet felé lejt, szomjúhozva tiszta étert. Újévem hiába fény telt, sírokok virága mély csend.”

Székely Ferenc

Burján-Gál Emil és csöggömb-kompozíciója, amelyet kivágtak

SZÉKELY FERENC (1951, Pusztakamarás) néprajzi író, helytörténész, szerkesztő (*Erdőszentgyörgyi Figyelő*). Jelenleg nyugdíjas, írásait, interjúit több erdélyi lap (*Hargita Népe, Háromszék, Népújság, Székelyföld*) szokta közölni.